TEACHING GRADE 5 VIETNAMESE THROUGH THE INTEGRATION OF LITERARY LANGUAGE AND ART FORMS AT HUNG VAN PRIMARY SCHOOL, HUNG DUC COMMUNE

Duong Thi Ngu[1*], Ma Thi Ngoc Nhung[1], Hoang Thu Hoai[1]
[1]Tan Trao University, Tuyen Quang Province, Vietnam
Email address: manhung1705@gmail.com
**Corresponding author: Duong Thi Ngu*
https://doi.org/10.51453/3093-3706/2026/1469

ARTICLE INFO

Received: 13/06/2026
Revised: 15/07/2026
Published: 28/08/2026

KEYWORDS

Grade 5 Vietnamese language;
Literary language art forms;
Integrated teaching;
Primary school students.

ABSTRACT

In the context of current general education reform, developing primary school students' language competence and aesthetic appreciation is an important educational requirement. This article focuses on developing Grade 5 Vietnamese language teaching through the integration of literary language with various art forms, including music, painting, theatre, and cinema. Integrating the arts can enhance students' learning motivation, expand their vocabulary, improve their literary appreciation, and develop their communicative competence. On this basis, the article proposes measures and a teaching procedure for implementing integrated instruction, contributing to the innovation of Vietnamese language teaching methods in alignment with the orientation towards developing students' qualities and competencies.

DẠY HỌC TIẾNG VIỆT LỚP 5 THEO HƯỚNG TÍCH HỢP NGÔN NGỮ VĂN HỌC VỚI CÁC LOẠI HÌNH NGHỆ THUẬT TẠI TRƯỜNG TIỂU HỌC HÙNG VÂN, XÃ HÙNG ĐỨC

Dương Thị Ngữ[1]*, Ma Thị Ngọc Nhung[1], Hoàng Thu Hoài[1]
[1]Trường Đại học Tân Trào, Tuyên Quang, Việt Nam
Địa chỉ Email: manhung1705@gmail.com
**Tác giả liên hệ: Dương Thị Ngữ*
https://doi.org/10.51453/3093-3706/2026/1469

THÔNG TIN BÀI BÁO

Ngày nhận bài: 13/06/2026
Ngày hoàn thiện: 15/07/2026
Ngày đăng: 28/08/2026

TÓM TẮT

Trong bối cảnh đổi mới giáo dục phổ thông hiện nay, việc phát triển năng lực ngôn ngữ và cảm thụ thẩm mỹ cho học sinh tiểu học là yêu cầu quan trọng. Bài báo tập trung nghiên

TỪ KHÓA

Tiếng Việt lớp 5;
Ngôn ngữ văn học;
Nghệ thuật;
Dạy học tích hợp;
Học sinh tiểu học.

cứu phát triển dạy học Tiếng Việt lớp 5 theo hướng tích hợp ngôn ngữ văn học với các loại hình nghệ thuật như âm nhạc, hội họa, sân khấu và điện ảnh. Tích hợp nghệ thuật giúp học sinh tăng hứng thú học tập, mở rộng vốn từ, nâng cao khả năng cảm thụ văn học và phát triển năng lực giao tiếp. Trên cơ sở đó, bài viết đề xuất các biện pháp và quy trình tổ chức dạy học tích hợp nhằm góp phần đổi mới phương pháp dạy học Tiếng Việt theo định hướng phát triển phẩm chất và năng lực học sinh.

1. GIỚI THIỆU

Trong bối cảnh đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục hiện nay, dạy học Tiếng Việt ở Tiểu học không chỉ hướng đến mục tiêu hình thành năng lực sử dụng ngôn ngữ mà còn chú trọng phát triển phẩm chất, tư duy thẩm mỹ và năng lực sáng tạo cho học sinh theo định hướng của Chương trình Giáo dục phổ thông 2018. Ở bậc Tiểu học, đặc biệt là lớp 5 - giai đoạn cuối cấp có tính chất bản lề, học sinh không chỉ cần được củng cố các kỹ năng nghe, nói, đọc, viết mà còn cần được bồi dưỡng khả năng cảm thụ văn học, năng lực biểu đạt cảm xúc và ý thức tiếp nhận cái đẹp trong đời sống. Điều đó đặt ra yêu cầu phải đổi mới phương pháp dạy học Tiếng Việt theo hướng tích hợp, liên môn và phát huy tính tích cực, chủ động của người học.

Ngôn ngữ văn học là hình thức biểu đạt giàu hình tượng và cảm xúc, mang trong mình khả năng phản ánh hiện thực, nuôi dưỡng đời sống tinh thần và giáo dục nhân cách con người. Tuy nhiên, giá trị của ngôn ngữ văn học không tồn tại biệt lập mà luôn có mối quan hệ mật thiết với các loại hình nghệ thuật khác như âm nhạc, hội họa, sân khấu, điện ảnh, múa hay kiến trúc. Trong các loại hình nghệ thuật, Kôginốp nhấn mạnh sự giao thoa nghệ thuật, đã dùng đặc điểm của loại hình này để định danh loại hình khác, tiêu biểu như việc ví kiến trúc là "âm nhạc ngưng tụ", thơ trữ tình là "âm nhạc của ngôn ngữ" và âm nhạc là "thơ trữ tình không lời"Kôginốp, V. (1963). Paustovsky coi sự hiện diện của đa dạng loại hình nghệ thuật trong văn xuôi là một "chân lý" tất yếu, tạo nên dấu ấn riêng trong tư duy sáng tạo của người nghệ sĩ. (Paustovsky, K. (2003). Lê Lưu Oanh chỉ ra mối quan hệ giữa văn học và các loại hình nghệ thuật khác (như hội họa, âm nhạc, điêu khắc, sân khấu, điện ảnh...) là mối quan hệ tương giao, thâm nhập và bổ khuyết lẫn nhau dựa trên nền tảng so sánh đặc trưng chất liệu (Lê Lưu Oanh, 2006). Nguyễn Thị Hồng Nam giả khẳng định tích hợp nghệ thuật (hội họa, âm nhạc, điện ảnh, sân khấu...) không phải là làm "loãng" môn Ngữ văn, mà là công cụ để học sinh thâm nhập vào văn bản sâu sắc hơn. Việc này đáp ứng trực tiếp mục tiêu chuyển từ truyền thụ kiến thức sang phát triển năng lực (đặc biệt là năng lực thẩm mỹ và ngôn ngữ) của chương trình mới (Nguyễn Thị Hồng Nam, 2019). Chính sự tích hợp này đã làm phong phú thế giới hình tượng, nâng cao khả năng cảm thụ và khơi gợi mạnh mẽ năng lực sáng tạo ở người tiếp nhận.

Trong giáo dục Tiểu học, việc tích hợp ngôn ngữ văn học với các loại hình nghệ thuật có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Âm nhạc giúp học sinh cảm nhận nhịp điệu, âm hưởng và sắc thái cảm xúc của tác phẩm; mỹ thuật hỗ trợ tái hiện hình ảnh, không gian nghệ thuật; sân khấu

và điện ảnh tạo điều kiện cho học sinh nhập vai, trải nghiệm và khám phá chiều sâu nội dung văn bản. Nhờ đó, giờ học Tiếng Việt trở nên sinh động, trực quan và hấp dẫn hơn, góp phần phát triển đồng thời năng lực ngôn ngữ, năng lực thẩm mỹ và kỹ năng giao tiếp cho học sinh. Thông qua nghệ thuật còn tạo ra môi trường giáo dục giàu cảm xúc, khuyến khích học sinh chủ động tham gia vào quá trình tiếp nhận và sáng tạo ngôn ngữ.

Thực tiễn dạy học Tiếng Việt hiện nay cho thấy giáo viên đã bước đầu vận dụng các yếu tố nghệ thuật vào quá trình giảng dạy, song phần lớn vẫn mang tính tự phát, thiếu hệ thống và chưa khai thác đầy đủ vai trò hỗ trợ của nghệ thuật đối với việc phát triển năng lực ngôn ngữ và cảm thụ văn học cho học sinh. Yêu cầu đổi mới giáo dục hiện nay đòi hỏi việc tổ chức dạy học phải hướng đến phát triển năng lực toàn diện, tăng cường trải nghiệm và tích hợp các lĩnh vực nghệ thuật trong quá trình giáo dục.

Xuất phát từ cơ sở lý luận và thực tiễn nêu trên, việc nghiên cứu và phát triển dạy học Tiếng Việt lớp 5 theo hướng tích hợp ngôn ngữ văn học với các loại hình nghệ thuật là một yêu cầu cần thiết. Qua đó, góp phần nâng cao chất lượng dạy học Tiếng Việt, phát triển năng lực cảm thụ văn học, tư duy sáng tạo và bồi dưỡng đời sống tinh thần phong phú cho học sinh trong bối cảnh giáo dục hiện đại.

2. CƠ SỞ LÍ LUẬN

2.1. Khái niệm

Nghệ thuật là một hình thái ý thức xã hội đặc thù, phản ánh hiện thực đời sống thông qua hệ thống hình tượng mang tính thẩm mỹ. Khác với khoa học hướng tới nhận thức lý tính, nghệ thuật tác động trực tiếp đến cảm xúc, tình cảm và trí tưởng tượng. Thông qua nghệ thuật, con người không chỉ cảm nhận vẻ đẹp của cuộc sống mà còn kết tinh các giá trị nhân văn. Nghệ thuật là phương thức biểu đạt sáng tạo bằng nhiều chất liệu khác nhau (ngôn ngữ, âm thanh, đường nét, màu sắc, hình khối, hình ảnh động...) nhằm phản ánh hiện thực và bộc lộ thế giới nội tâm (Nguyễn Đức Hoàng, 2025). Theo *Từ điển tiếng Việt*:"Nghệ thuật là hình thái ý thức xã hội đặc biệt, dùng hình tượng sinh động, cụ thể và gợi cảm để phản ánh hiện thực và truyền đạt tư tưởng, tình cảm; hay, nghệ thuật là phương pháp, phương thức giàu tính sáng tạo" (Viện Ngôn ngữ học, 2006). Kế thừa các tri thức nền tảng này, nghiên cứu của chúng tôi quan niệm: Nghệ thuật là hoạt động nhận thức đặc biệt, là sự sáng tạo và thể hiện của con người về cái đẹp trong đời sống và thế giới tự nhiên. Tính "đặc biệt" ở đây được dùng để phân định với những hoạt động thông thường mang tính khuôn mẫu, nhấn mạnh vào năng lực kiến tạo thẩm mỹ.

Ngôn ngữ văn học là một hình thái đặc thù của ngôn ngữ, được sử dụng trong lĩnh vực văn chương nhằm thực hiện chức năng thẩm mỹ, biểu cảm và sáng tạo. Khác với ngôn ngữ giao tiếp đời thường vốn chủ yếu hướng tới truyền đạt thông tin trực tiếp, ngôn ngữ văn học chú trọng vào giá trị nghệ thuật của hình thức biểu đạt, qua đó kiến tạo nên đa tầng ý nghĩa, cảm xúc và chiều sâu tư tưởng cho tác phẩm.

Trong phạm vi nghiên cứu này, không được hiểu giản đơn là phép cộng cơ học (như việc đưa tranh ảnh, âm nhạc, video vào giờ Tiếng Việt). Bản chất của sự tích hợp là thiết lập cơ chế tương tác hai chiều, tạo bối cảnh để học sinh thực hiện chu trình "giải mã - chuyển đổi - sáng tạo". Học sinh đi từ việc khám phá ngôn ngữ văn bản, chuyển hóa nội dung sang các hình thức biểu đạt nghệ thuật, rồi

tiếp tục dùng ngôn ngữ để trình bày và bảo vệ sản phẩm phái sinh của mình. Sự tích hợp âm nhạc, hội họa, sân khấu hay điện ảnh vào giờ học giúp học sinh tiếp cận văn bản bằng đa giác quan, nâng cao năng lực cảm thụ văn học, năng lực giao tiếp và khả năng sáng tạo, đáp ứng mục tiêu đổi mới theo định hướng phát triển năng lực của Chương trình giáo dục hiện nay (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2023).

2.2. Thực trạng ứng dụng ngôn ngữ văn học với các loại hình nghệ thuật

Để tìm hiểu thực trạng tích hợp các loại hình nghệ thuật vào dạy học Tiếng Việt lớp 5, nghiên cứu được tiến hành tại Trường Tiểu học Hùng Vân, xã Hùng Đức, tỉnh Tuyên Quang, với đối tượng khảo sát gồm 07 giáo viên trực tiếp giảng dạy lớp 5 và 71 học sinh lớp 5. Dữ liệu được thu thập thông qua phiếu hỏi, phỏng vấn và quan sát giờ dạy. Phiếu hỏi giáo viên tập trung vào nhận thức về vai trò của nghệ thuật, mức độ và hình thức tích hợp, những khó khăn trong quá trình thực hiện; phiếu hỏi học sinh tập trung vào mức độ hứng thú và cảm nhận về hiệu quả của các hoạt động nghệ thuật trong giờ Tiếng Việt. Các câu trả lời được tổng hợp, phân loại và xử lí bằng phương pháp thống kê toán học, chủ yếu tính số lượng và tỉ lệ phần trăm theo từng phương án lựa chọn. Nội dung công cụ khảo sát giáo viên trong phụ lục cũng thể hiện các câu hỏi về mức độ thường xuyên tích hợp và những phương pháp tích hợp được sử dụng.

Bảng 2.1. Các phương pháp tích hợp nghệ thuật thường dùng (N=7)

STT	Phương pháp tích hợp	Số lượng (GV)	Tỷ lệ (%)
1	Dùng hình ảnh/tranh vẽ để minh họa nội dung văn bản	6	85.7%
2	Sử dụng âm nhạc (hát, nhạc nền) để tạo không khí	5	71.4%
3	Tổ chức cho học sinh đóng vai, diễn kịch (sân khấu hóa)	2	28.6%
4	Cho học sinh vẽ tranh/sáng tác nghệ thuật sau bài học	2	28.6%
5	Dùng phim/clip ngắn để chuyển thể văn bản	1	14.3%

Kết quả khảo sát cho thấy giáo viên đã có nhận thức tích cực về vai trò của nghệ thuật trong dạy học Tiếng Việt. 100% giáo viên được khảo sát đánh giá việc tích hợp nghệ thuật có ý nghĩa quan trọng đối với quá trình dạy học.

Hình thức sử dụng hình ảnh/tranh vẽ chiếm ưu thế (85,7%), phản ánh xu hướng dạy học trực quan, dễ thực hiện. Âm nhạc cũng được sử dụng ở mức khá (71,4%) nhưng chưa thường xuyên.

Trong khi đó, các hoạt động mang tính trải nghiệm và sáng tạo như đóng vai, diễn kịch và vẽ tranh, sáng tác (28,6%) còn hạn chế do yêu cầu cao về thời gian và kỹ năng tổ chức. Đặc biệt, việc ứng dụng phim/clip (14,3%) còn rất thấp, cho thấy hạn chế về điều kiện công nghệ và học liệu.

Nhìn chung, giáo viên có xu hướng lựa chọn các phương pháp đơn giản, dễ triển khai; các hình thức tích hợp sâu, sáng tạo và ứng dụng công nghệ chưa được khai thác hiệu quả đối với học sinh, kết quả khảo sát 71 học sinh lớp 5 cho thấy các em có xu hướng tích cực đối với những giờ Tiếng Việt có sử dụng yếu tố nghệ thuật.

3. ĐỊNH HƯỚNG TÍCH HỢP CÁC LOẠI HÌNH NGHỆ THUẬT TRONG DẠY HỌC NGÔN NGỮ VĂN HỌC Ở MÔN TIẾNG VIỆT LỚP 5

Trong bối cảnh đổi mới giáo dục theo định hướng phát triển phẩm chất và năng lực học sinh, việc tích hợp các loại hình nghệ thuật vào dạy học ngôn ngữ văn học ở môn Tiếng Việt lớp 5 là một hướng tiếp cận mang tính khoa học và thực tiễn cao. Ngôn ngữ văn học vốn chứa đựng tính hình tượng, cảm xúc và giá trị thẩm mỹ; trong khi đó, các loại hình nghệ thuật như âm nhạc, hội họa, sân khấu hay điện ảnh lại có khả năng tác động mạnh mẽ đến cảm xúc, trí tưởng tượng và khả năng sáng tạo của học sinh. Sự kết hợp giữa văn học và nghệ thuật không chỉ giúp học sinh tiếp nhận văn bản một cách sinh động, sâu sắc hơn mà còn góp phần hình thành năng lực giao tiếp, cảm thụ thẩm mỹ và phát triển tư duy toàn diện.

Việc tích hợp nghệ thuật trong dạy học Tiếng Việt lớp 5 cần được thực hiện theo hướng lấy học sinh làm trung tâm, đảm bảo tính phù hợp với đặc điểm tâm lý lứa tuổi, nội dung chương trình và điều kiện thực tiễn của nhà trường Tiểu học. Đồng thời, giáo viên cần lựa chọn hình thức tích hợp linh hoạt nhằm phát huy tối đa vai trò hỗ trợ của nghệ thuật đối với quá trình khám phá và cảm thụ ngôn ngữ văn học.

3.1. Tích hợp âm nhạc nhằm phát triển cảm xúc và khả năng cảm thụ văn học

Âm nhạc là loại hình nghệ thuật có khả năng tác động trực tiếp đến cảm xúc và đời sống tinh thần của con người. Trong dạy học Tiếng Việt lớp 5, việc tích hợp âm nhạc giúp học sinh dễ dàng hòa mình vào không gian cảm xúc của văn bản, từ đó nâng cao khả năng cảm thụ ngôn ngữ văn học.

Giáo viên có thể sử dụng các bài hát, giai điệu hoặc nhạc nền phù hợp với nội dung bài học nhằm tạo tâm thế tiếp nhận tích cực cho học sinh. Đối với các văn bản mang nội dung quê hương, đất nước, gia đình hoặc tuổi thơ, âm nhạc góp phần khơi gợi cảm xúc thẩm mỹ, giúp học sinh đồng cảm sâu sắc hơn với nhân vật và hình tượng nghệ thuật trong tác phẩm. Khi dạy các bài thơ giàu nhạc tính, giáo viên có thể kết hợp đọc diễn cảm cùng nhạc nền nhẹ nhàng để học sinh cảm nhận được nhịp điệu và vẻ đẹp của ngôn từ.

Ví dụ: Dạy đọc “Thanh âm của gió” (Tiếng Việt lớp 5, bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống, tập 1).

Khi dạy bài này, giáo viên có thể cho học sinh nghe một đoạn nhạc nhẹ có âm thanh thiên nhiên như tiếng gió thổi, tiếng suối chảy hoặc bài hát thiếu nhi về thiên nhiên. Âm nhạc giúp học sinh dễ hình dung khung cảnh đồng quê yên bình và cảm nhận được vẻ đẹp của thiên nhiên trong văn bản.

Sau khi nghe nhạc, giáo viên hướng dẫn học sinh đọc bài với giọng nhẹ nhàng, vui tươi, đồng thời trao đổi:

- Em cảm nhận âm thanh của gió trong bài như thế nào?
- Tiếng gió gợi cho em cảm xúc gì?
- Nếu chọn một giai điệu phù hợp với bài đọc, em sẽ chọn nhạc vui tươi hay êm dịu?

Hoạt động này giúp học sinh: Phát triển cảm xúc thẩm mỹ; Cảm thụ được vẻ đẹp của ngôn ngữ văn học; Tăng hứng thú học tập và khả năng tưởng tượng khi đọc văn bản.

Âm nhạc còn hỗ trợ phát triển kỹ năng đọc diễn cảm và năng lực ngôn ngữ cho học sinh. Việc luyện đọc theo tiết tấu, ngữ điệu của âm nhạc giúp học sinh biết nhấn giọng, ngắt nghỉ hợp lý và biểu đạt cảm xúc chân thực hơn khi đọc văn bản. Hoạt động chuyển thể thơ thành bài hát hoặc sáng tác lời mới theo nội dung văn bản cũng là hình thức giúp học sinh chủ động sáng tạo và ghi nhớ kiến thức hiệu quả.

Thông qua sự hỗ trợ của âm nhạc, giờ học Tiếng Việt trở nên nhẹ nhàng, giàu cảm xúc và có sức hấp dẫn hơn, góp phần nuôi dưỡng tâm hồn, hình thành khả năng rung cảm trước cái đẹp cho học sinh Tiểu học.

3.2. Tích hợp hội họa nhằm trực quan hóa nội dung và hình tượng nghệ thuật trong văn bản

Hội họa có vai trò quan trọng trong việc trực quan hóa nội dung văn bản và hỗ trợ học sinh hình dung rõ nét các hình tượng nghệ thuật. Đối với học sinh lớp 5 - lứa tuổi có tư duy hình ảnh phát triển mạnh - việc kết hợp hội họa trong dạy học Tiếng Việt giúp quá trình tiếp nhận văn học trở nên sinh động và gần gũi hơn. Giáo viên có thể tổ chức cho học sinh quan sát tranh minh họa trước khi đọc văn bản nhằm kích thích trí tưởng tượng và định hướng cảm xúc tiếp nhận. Trong quá trình học, học sinh được tham gia các hoạt động như vẽ tranh theo nội dung câu chuyện, phác họa nhân vật yêu thích hoặc thiết kế sơ đồ hình ảnh thể hiện diễn biến của văn bản. Những hoạt động này không chỉ giúp học sinh hiểu sâu nội dung mà còn phát triển tư duy sáng tạo và khả năng liên tưởng nghệ thuật. Mà còn tạo điều kiện để học sinh chuyển hóa cảm nhận ngôn ngữ thành hình ảnh trực quan. Khi vẽ tranh từ văn bản văn học, học sinh phải huy động khả năng quan sát, tưởng tượng và cảm xúc cá nhân để tái hiện nội dung bằng đường nét, màu sắc. Đây chính là quá trình cảm thụ văn học một cách chủ động và sáng tạo.

Giáo viên có thể khai thác tranh dân gian, tranh minh họa thiếu nhi hoặc các tác phẩm mỹ thuật phù hợp với chủ đề bài học nhằm mở rộng vốn hiểu biết văn hóa, nghệ thuật cho học sinh. Qua đó, học sinh không chỉ học tiếng Việt mà còn được bồi dưỡng năng lực thẩm mỹ và tình yêu đối với nghệ thuật dân tộc.

Ví dụ: Dạy đọc "Trước cổng trời" của Nguyễn Đình Ảnh " (Tiếng Việt lớp 5, bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống, tập 1).

Giáo viên cho học sinh quan sát tranh minh họa về núi rừng, thác nước, con suối và cuộc sống của người vùng cao trong sách giáo khoa hoặc yêu cầu học sinh vẽ lại khung cảnh "cổng trời" theo cảm nhận của mình.

Hoạt động này giúp học sinh hình dung rõ hơn vẻ đẹp hùng vĩ, thơ mộng của thiên nhiên miền núi, đồng thời cảm nhận được cuộc sống bình dị, chăm chỉ của con người nơi đây.

3.3. Tích hợp sân khấu hóa nhằm tăng cường khả năng nhập vai và trải nghiệm nhân vật văn học

Loại hình nghệ thuật giàu tính tương tác chính là sân khấu hóa, có khả năng tạo môi trường trải nghiệm thực tế cho học sinh trong quá trình học tập. Việc sân khấu hóa văn bản văn học giúp học sinh hóa thân vào nhân vật, từ đó hiểu sâu hơn nội dung, tâm lý và thông điệp của tác phẩm.

Trong dạy học Tiếng Việt lớp 5, giáo viên có thể tổ chức các hoạt động đóng vai, diễn kịch, kể chuyện sáng tạo hoặc xây dựng tiểu phẩm ngắn dựa trên nội dung văn bản. Khi trực tiếp nhập vai nhân vật, học sinh không chỉ đọc hiểu văn bản ở mức độ ngôn ngữ mà còn cảm nhận được cảm xúc, suy nghĩ và hành động của nhân vật một cách chân thực hơn. Hoạt động sân khấu hóa còn góp phần phát triển nhiều năng lực quan trọng cho học sinh như giao tiếp, hợp tác, thuyết trình và xử lý tình huống. Trong quá trình luyện tập và biểu diễn, học sinh được rèn luyện khả năng sử dụng ngôn ngữ biểu cảm, điều chỉnh giọng nói, cử chỉ và thái độ phù hợp với hoàn cảnh giao tiếp. Đây là cơ sở quan trọng giúp nâng cao kỹ năng nói và khả năng tự tin trước tập thể.

Ví dụ: Dạy đọc "Tinh thần học hỏi của nhà Phi - lít" " (Tiếng Việt lớp 5, bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống, tập 1).

Trong bài tập đọc có đoạn hội thoại của gia đình Phi - lít như sau:

Cha: Hôm nay con học được gì mới?

Phi-lít: Con biết Nê-pan ở đâu ạ!

Mẹ: Ở đâu vậy con?

Phi-lít: Con lấy bản đồ cho cả nhà xem nhé!

Qua đoạn hội thoại ngắn, học sinh phát triển năng lực ngôn ngữ thông qua kĩ năng nói, nghe, sử dụng ngữ điệu và lời thoại phù hợp với nhân vật; đồng thời phát triển năng lực văn học thông qua nhận biết đặc điểm nhân vật Phi-lít, hiểu phẩm chất ham học hỏi và thể hiện cách hiểu văn bản qua diễn xuất.

Đặc biệt, sân khấu tạo ra môi trường học tập tích cực, khuyến khích học sinh tham gia chủ động vào quá trình khám phá văn học. Không khí học tập trở nên sôi nổi, hấp dẫn và giàu tính trải nghiệm, từ đó giúp học sinh yêu thích môn Tiếng Việt hơn.

3.4. Tích hợp điện ảnh và công nghệ nhằm nâng cao tính trực quan và hứng thú học tập

Trong thời đại công nghệ số, việc ứng dụng điện ảnh và công nghệ vào dạy học là xu hướng tất yếu nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục. Điện ảnh với sự kết hợp giữa hình ảnh, âm thanh và chuyển động có khả năng tái hiện sinh động nội dung văn bản, giúp học sinh dễ dàng tiếp cận và ghi nhớ kiến thức.

Giáo viên có thể sử dụng video minh họa, phim hoạt hình, đoạn phim chuyển thể hoặc tư liệu hình ảnh liên quan đến bài học để tạo hứng thú và hỗ trợ học sinh khám phá nội dung văn bản. Đối với những tác phẩm có bối cảnh lịch sử hoặc không gian nghệ thuật đặc biệt,

điện ảnh giúp học sinh hình dung cụ thể hơn về nhân vật, sự kiện và môi trường văn hóa trong tác phẩm. Công nghệ thông tin còn mở rộng khả năng tổ chức các hoạt động học tập sáng tạo như thiết kế bài thuyết trình, làm video kể chuyện, xây dựng sơ đồ tư duy điện tử hoặc tham gia trò chơi học tập trực tuyến. Những hình thức này không chỉ làm tăng tính trực quan mà còn phát huy tính tích cực, chủ động và khả năng tự học của học sinh.

Việc ứng dụng công nghệ trong dạy học Tiếng Việt cũng góp phần đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng hiện đại, phù hợp với tâm lý và nhu cầu tiếp nhận của học sinh Tiểu học hiện nay. Giáo viên cần lựa chọn nội dung và hình thức ứng dụng phù hợp, tránh lạm dụng công nghệ làm giảm vai trò của hoạt động cảm thụ văn học trực tiếp.

3.5. Hiểu quả dự kiến của việc tích hợp nghệ thuật trong dạy học Tiếng Việt lớp 5

Việc tích hợp các loại hình nghệ thuật vào dạy học Tiếng Việt lớp 5 mang lại nhiều hiệu quả tích cực cả về nhận thức, cảm xúc và kỹ năng của học sinh. Trước hết, nghệ thuật góp phần nâng cao hứng thú học tập, tạo không khí lớp học sinh động và giúp học sinh tiếp nhận văn bản văn học một cách tự nhiên, tích cực hơn. Thông qua các hoạt động tích hợp, học sinh được phát triển đồng thời nhiều năng lực như năng lực ngôn ngữ, năng lực thẩm mỹ, giao tiếp, hợp tác và sáng tạo. Khả năng cảm thụ văn học của học sinh cũng được nâng cao khi các em biết rung cảm trước cái đẹp của ngôn từ, hình ảnh và giá trị nhân văn trong tác phẩm.

Ví dụ: Dạy đọc "Phim hoạt hình Chú ốc sên bay" - Tiếng Việt lớp 5 - bộ KNTT với CS - Tập 1

Khi dạy bài này, giáo viên có thể cho học sinh xem một đoạn clip ngắn (trailer) của phim hoạt hình Chú ốc sên bay kết hợp trình chiếu hình ảnh nhân vật trên tivi hoặc máy chiếu. Hình ảnh chuyển động và âm thanh sinh động giúp học sinh dễ hình dung hành trình khám phá thế giới của chú ốc sên.

Sau khi xem, giáo viên hướng dẫn học sinh đọc bài và trao đổi:

- Em thấy chú ốc sên trong phim có gì đặc biệt?
- Hình ảnh chú ốc sên bay gợi cho em suy nghĩ gì về ước mơ?
- Em thích chi tiết nào nhất trong đoạn phim? Vì sao?

Hoạt động này giúp học sinh: Phát triển khả năng quan sát, tưởng tượng; Hiểu nội dung văn bản rõ hơn; Tăng hứng thú học tập nhờ kết hợp điện ảnh và công nghệ.

Kết hợp nghệ thuật còn giúp giáo viên đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát huy tính chủ động của người học, phù hợp với yêu cầu của Chương trình Giáo dục phổ thông 2018. Các giờ học không còn mang tính truyền thụ một chiều mà trở thành quá trình học sinh tự khám phá, trải nghiệm và sáng tạo.

Để việc tích hợp đạt hiệu quả cao, giáo viên cần có sự chuẩn bị kỹ lưỡng về nội dung, phương pháp và phương tiện dạy học. Nhà trường cần tạo điều kiện về cơ sở vật chất, thiết bị công nghệ và tổ chức bồi dưỡng chuyên môn cho giáo viên nhằm nâng cao khả năng vận dụng nghệ thuật trong giảng dạy. Có thể khẳng định rằng, tích hợp các loại hình nghệ thuật trong dạy học ngôn ngữ văn học ở môn Tiếng Việt lớp 5 là một định hướng giáo dục phù hợp với xu thế đổi mới hiện nay. Đây không chỉ là giải pháp nâng cao chất lượng dạy học mà còn

góp phần hình thành ở học sinh tâm hồn giàu cảm xúc, tư duy sáng tạo và năng lực thẩm mỹ toàn diện.

4. KẾT LUẬN

Từ cơ sở lý luận và thực tiễn nghiên cứu tại Trường Tiểu học Hùng Vân, có thể khẳng định rằng việc phát triển dạy học Tiếng Việt lớp 5 theo hướng tích hợp ngôn ngữ văn học với các loại hình nghệ thuật là một hướng đi phù hợp, đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục hiện nay. Cách tiếp cận này không chỉ phù hợp với đặc điểm tâm lí, nhận thức của học sinh tiểu học mà còn gắn với định hướng phát triển phẩm chất, năng lực theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018, trong đó nhấn mạnh vai trò của trải nghiệm, sáng tạo và khả năng vận dụng kiến thức vào thực tiễn. Thông qua các hoạt động như nghe - cảm thụ âm nhạc, quan sát tranh minh họa, nhập vai nhân vật hay xem các đoạn phim ngắn, học sinh không chỉ hiểu sâu hơn nội dung văn bản mà còn phát triển năng lực cảm thụ văn học, năng lực giao tiếp, khả năng tưởng tượng và sáng tạo.

Kết quả khảo sát cho thấy học sinh có hứng thú cao với các giờ học Tiếng Việt có tích hợp yếu tố nghệ thuật. Theo đánh giá của học sinh, các hình thức nghệ thuật góp phần hỗ trợ việc tiếp nhận nội dung, ghi nhớ từ ngữ và tăng cường sự tham gia, tương tác trong giờ học. Tuy nhiên, việc tích hợp hiện nay vẫn còn mang tính tự phát, chưa được đầu tư đồng bộ về phương pháp, thời gian và điều kiện tổ chức. Vì vậy, cần có định hướng phù hợp nhằm khai thác hiệu quả hơn mối quan hệ giữa ngôn ngữ văn học và các loại hình nghệ thuật trong dạy học Tiếng Việt lớp 5.

Trên cơ sở đó, bài báo đã đề xuất các định hướng tích hợp nghệ thuật vào dạy học Tiếng Việt lớp 5 theo hướng lấy học sinh làm trung tâm, chú trọng hoạt động trải nghiệm, sáng tạo và phát triển năng lực toàn diện. Việc xây dựng quy trình dạy học tích hợp hợp lí, linh hoạt theo từng nội dung bài học sẽ góp phần nâng cao chất lượng giáo dục, đáp ứng mục tiêu phát triển phẩm chất và năng lực học sinh trong chương trình giáo dục phổ thông 2018.

Tóm lại: Tích hợp ngôn ngữ văn học với các loại hình nghệ thuật không chỉ là một giải pháp đổi mới phương pháp dạy học mà còn là hướng tiếp cận có ý nghĩa lâu dài trong việc bồi dưỡng tâm hồn, phát triển tư duy sáng tạo và năng lực thẩm mỹ cho học sinh tiểu học.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

[1]. Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2023). *Tiếng Việt 5 - Tập một (Kết nối tri thức với cuộc sống)*. Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.

[2]. Kôginốp, V. (1963). *Các loại hình nghệ thuật* (Bùi Khánh Thế, Dịch). Nhà xuất bản Văn hóa - Nghệ thuật.

[3]. Lê Lưu Oanh. (2006). *Văn học và các loại hình nghệ thuật*. Nhà xuất bản Đại học Sư phạm.

[4]. Nguyễn Đức Hoàng. (2025). Hoạt động có tính nghệ thuật trong xã hội Việt Nam hiện nay. *Tạp chí Khoa học Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2: Chuyên san Khoa học Xã hội và Nhân văn*, 110.

[5]. Nguyễn Thị Hồng Nam. (2019). Tích hợp nghệ thuật trong dạy học Ngữ văn theo chương trình mới. *Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam, (15)*, 34-40.

[6]. Paustovsky, K. (2003). *Bông hồng vàng và bình minh mưa*. Nhà xuất bản Văn học.

[7]. Viện Ngôn ngữ học. (2006). *Từ điển tiếng Việt*. Nhà xuất bản Đà Nẵng.